U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **D. K.,** zastoupena JUDr. Athanassiosem Pantazopoulosem, advokátem se sídlem Slavíkova 19, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, ve věci žaloby proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 4. 6. 2015, č. j. OAM-202/VL-07-K03-R2-2009, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 19. 10. 2015, č. j. 78 Az 5/2015 – 71,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 19. 10. 2015, č. j. 78 Az 5/2015 – 71, zamítl žalobu podanou žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 4. 6. 2015, č. j. OAM-202/VL-07-K03-R2-2009, kterým ministerstvo rozhodlo o neudělení mezinárodní ochrany stěžovatelce podle ust. § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[3] Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

[4] Přesahem vlastních zájmů stěžovatelky, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud

též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatelky je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

[5] O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že se kasační stížnost týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může nastat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost tedy bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. O takové pochybení se může jednat především tehdy, nerespektoval-li krajský soud ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby byla důvodem přijatelnosti kasační stížnosti.

[6] Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedla, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by měl Nejvyšší správní soud její kasační stížnost věcně projednat.

[7] Pokud se jedná o námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, lze odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu, zejména rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008 - 136, publ. pod č. 1795/2009 Sb. NSS. V daném případě krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu všech žalobních námitek a posuzoval relevanci stěžovatelkou uváděných skutečností s ohledem na kritéria pro udělení mezinárodní ochrany. Rozhodnutí ministerstva vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu v návaznosti na tvrzení stěžovatelky ve správním řízení. V odůvodnění napadeného rozhodnutí ministerstvo vypořádalo všechny azylově významné důvody ve vztahu ke všem ustanovením zákona o azylu upravujícím možnost a podmínky udělení mezinárodní ochrany.

[8] Další námitky stěžovatelky se týkaly jejího nesouhlasu se závěry krajského soudu ohledně ohrožení její osoby na zdraví a životě z důvodu provedení ženské obřízky,

dostupnosti a účinnosti ochrany ze strany státních orgánů proti tomuto jevu a možnosti přemístit se do jiné části země, a uniknout tak jejímu provedení.

[9] Nejvyšší správní soud předně uvádí, že v některých kulturách lze ženskou obřízku považovat za tradiční rituál. Jedná se však o zcela nehumánní a s ohledem na způsob provedení též životu nebezpečnou praktiku. Ženskou obřízku je tak za jistých okolností možné hodnotit jako újmu, která je pronásledováním z důvodu pohlaví pro účely § 12 zákona o azylu, a zároveň vážnou újmou ve smyslu § 14a zákona o azylu.

[10] S ohledem na skutečnost, že újma v podobě ženské obřízky hrozí stěžovatelce, dle jejího tvrzení, ze strany soukromých osob, tj. nestátních původců pronásledování, je nutné posoudit, zda stát nebo organizace, včetně mezinárodních organizací, kontrolujících stát nebo podstatnou část jeho území jsou schopny či ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. K tomu je možné odkázat např. na rozsudek ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 - 53, v němž Nejvyšší správní soud vyslovil, že *„(p)otíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.“* Dále lze odkázat na rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 – 49, ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004 – 67, a ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49, č. 401/2004 Sb. NSS).

[11] Nejvyšší správní soud se pak opakovaně zabýval otázkou dostupnosti vnitrostátní ochrany v případě pronásledování soukromými subjekty. Z jeho konstantní judikatury, např. z rozsudků ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, a ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, vyplývá, že v případě pronásledování soukromými osobami se postižená osoba musí vždy obrátit nejprve se žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. V případě stěžovatelky se o tuto situaci nepochybně nejedná, neboť ta možnost obrátit se na místní policejní orgány či úřady nevyužila a poté, co měla být fyzicky napadena, svoji situaci řešila útěkem ze země. Nejvyšší správní soud nikterak nepopírá skutečnost, že je násilí páchané na ženách a dívkách, včetně různých forem sexuálního napadání, v Nigérii stále závažným problémem, avšak je třeba uvést, že se nigerijská federální vláda a státní orgány veřejně postavily proti provádění ženské obřízky, přičemž na odstranění jakékoliv části pohlavních orgánů u ženy nebo dívky (s výjimkou případů, kdy se tak děje ze zdravotních důvodů schválených lékařem), pohlíží jako na trestný čin. Pokud je tento trestný čin spáchán poprvé, stanoví zákon trest jednoho roku odnětí svobody a možnost současného uložení pokuty ve výši 50.000 naira (cca 300 USD); v případě druhého odsouzení je trest dvojnásobný (viz zpráva Ministerstva zahraničí USA, ze dne 27. 2. 2014, Nigérie). Zákony zakazující ženskou obřízku přitom byly přijaty na celostátní úrovni právě i ve státě Delta, odkud stěžovatelka pochází (viz zpráva CORI, prosinec 2012, Nigérie: pohlaví a věk). Nedůvěra stěžovatelky v činnost nigerijské policie přitom není relevantním argumentem pro zpochybnění dostupnosti ochrany občanů Nigérie v případě, že jsou vystaveni sexuálnímu násilí. V tomto kontextu je možné poukázat i na rozsudek ze dne 29. 3. 2004, sp. zn. 5 Azs 7/2004, ve kterém Nejvyšší správní

soud uvedl, že pouhou nedůvěru občana ve státní instituce zdůvodňovanou tvrzením, že nejsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu. Stěžovatelka k ochraně svých práv žádné z možností, které nabízí právní řád její země původu, nevyužila. Ze zjištěných skutečností tak nelze v žádném případě dovozovat, že by státní orgány Nigérie odmítaly či nebyly schopny stěžovatelce poskytnout adekvátní pomoc.

[12] Co se týče otázky možnosti vnitřního přesídlení, Nejvyšší správní soud předně uvádí, že svoboda vnitrostátního pohybu a cestování do zahraničí je v Nigérii zaručena zákonem (viz zpráva Freedom House, ze dne 28. 1. 2015, Nigérie). V rozsudcích ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, a ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, přitom Nejvyšší správní soud upřesnil, jakým způsobem ověřit, zda žadatel může skutečně nalézt účinnou ochranu před pronásledováním či vážnou újmou v jiné části země ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu. V souladu s uvedenou judikaturou se posuzuje (1) zda je jiná část země pro žadatele dostupná, (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti, (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv. Tyto čtyři podmínky musí být splněny kumulativně a při jejich posouzení je třeba brát v potaz celkové poměry panující v zemi původu a osobní poměry žadatele. V daném případě krajský soud, resp. ministerstvo vnitra, uvedený test vztáhly k vybraným oblastem Nigérie, přičemž vyhodnotily, že splňují kumulativně všechna kritéria možnosti vnitřního přesídlení. Zmiňováno bylo město Abraka, ve kterém stěžovatelka podle svého tvrzení několik let studovala vysokou školu a neměla zde žádné problémy, ačkoliv již byla ve věku, kdy obřízku měla podstoupit. Město Abraka se přitom se nachází ve státě Delta, stejně jako stěžovatelčino rodné město Abgor. Stěžovatelka rovněž měla možnost přesídlit do hlavního města Abuja, v němž se nachází útulek spravovaný Federálním ministerstvem pro záležitosti žen a sociální rozvoj, kde je takto ohroženým ženám zaručeno fyzické bezpečí, ochrana a poskytována veškerá potřebná pomoc. S žádostí o pomoc je možné se obrátit také na Úřad sociálního zabezpečení nebo Federální ministerstvo pro záležitosti žen a sociální rozvoj. Poukázat je třeba i na to, že v Nigérii působí více než 50 organizací zasazujících se o práva žen, schopných vždy vyhledat pro ženu v nouzi dostupný útulek (viz zpráva Ministerstva zahraničí USA, ze dne 27. 2. 2014, Nigérie). V této souvislosti nelze odhlédnout ani od dřívější judikatury Nejvyššího správního soudu, týkající se možnosti vnitřního přesídlení v rámci Nigérie, když např. v usnesení ze dne 20. 11. 2008, č. j. 9 Azs 73/2008 - 78, tento soud uvedl, že „*[a]lby se ženy vyhnuly nucenému sňatku či ženské obřízce, mohou využít vnitřní emigrace v rámci Nigérie, zejména do Lagosu, kde se jim dostane pomoci.*“ K obdobnému názoru v otázce možnosti vnitřního přesídlení v případě země původu stěžovatelky dospěl Nejvyšší správní soud i v rozsudku ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, nebo v usnesení ze dne 22. 10. 2009, č. j. 1 Azs 48/2009 - 72, případně v usnesení ze dne 19. 8. 2008, č. j. 6 Azs 50/2009 – 55.

[13] Z popisu skutkového stavu navíc nevyplývá, že by stěžovatelka v rámci azylově relevantní skupiny žen vystavených ženské obřízce zastávala zvláštní či významné postavení, aby existovala zvýšená pravděpodobnost oproti jiným ženám, že bude pronásledována nebo vystavena vážné újmě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 – 70). Stěžovatelka pochází z etnické skupiny Urhobo, která je pátou největší národnostní skupinou v Nigérii. Urhobo patří k nejvzdělanějším a

kulturně vyspělým etnikům v rámci Nigérie (viz informace MZV, č. j. 105676/2005 – LP, ze dne 16. 2. 2005). Příslušnost stěžovatelky k etnické skupině Urhobo tak rovněž nevytváří překážku v možnosti jejího vnitřního přesídlení, neboť se jedná o národnostní skupinu rozšířenou po celém území daného státu, která není ostatními etniky jakkoliv pronásledována.

[14] Pokud stěžovatelka dále vyjádřila obavy, že po svém návratu do Nigérie bude za pomoci *„černé magie (juju)“* vyhledána osobami provádějícími ženskou obřízku, pak Nejvyšší správní soud považuje za správný závěr krajského soudu, že se jedná o zcela iracionální tvrzení.

[15] Stěžovatelka též namítala, že její případný návrat do země původu by byl v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Poukázala přitom na skutečnost, že v České republice žije posledních 6 let. Ve vztahu k této stížní námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že důvody pro udělení mezinárodní ochrany jsou taxativně stanoveny v zákoně o azylu, z něhož vyplývá, že mezinárodní ochrana se uděluje především z důvodů pronásledování či hrozby vážné újmy v zemi původu žadatele. Tím, že stěžovatelce nebyla udělena mezinárodní ochrana, nebylo porušeno její právo na respektování soukromého života, neboť stěžovatelce nic nebrání v tom, aby toto právo realizovala své vlasti. Čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod totiž neukládá státu všeobecný závazek respektovat volbu osob, které nejsou jeho státními příslušníky, ohledně země jejich pobytu a umožnit jim přenést si soukromý život na území daného státu. Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že podmínky pro použití tzv. extrateritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy jsou velmi přísné (viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2011, č. j. 9 Azs 7/2011 - 67). Tyto výjimečné okolnosti nebyly v případě stěžovatelky prokázány.

[16] Nejvyšší správní soud považuje za zákonné i vypořádání se krajského soudu s obecnou námitkou stěžovatelky týkající se porušení mezinárodních závazků České republiky z důvodu vystavení její osoby mučení a nelidskému zacházení. V případě návratu stěžovatelky do Nigérie, tj. země jejího původu, totiž k tvrzenému porušení mezinárodních závazků, a to konkrétně Ženevské úmluvy o právním postavení uprchlíků a Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, nedojde, neboť v průběhu azylového řízení bylo zprávami o situaci v Nigérii, jež jsou obsahem správního spisu, doloženo, že Nigérie je státem, který je schopný stěžovatelce poskytnout dostatečnou garanci a ochranu jejích lidských práv.

[17] K námitce stěžovatelky, že se ministerstvo vnitra jakož i krajský soud zabývaly více odchylkami ve výpovědi stěžovatelky než fakty plynoucími ze zpráv o zemi jejího původu, Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, v němž dovodil, že *„není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“*. V posuzované věci však ministerstvo vnitra, resp. krajský soud, dostatečně odůvodnily, proč neshledaly výpovědi stěžovatelky konzistentní a věrohodné. Stěžovatelka tak nedostála požadavku, aby své důvody pro udělení

mezinárodní ochrany odůvodnila vlastní věrohodnou výpovědí, neboť některé z udaných informací byly opakovaně měněny, některé pak byly zjevně nereálné.

[18] Poukazovala-li stěžovatelka také na strach z násilností páchaných skupinou Boko Haram, pak Nejvyšší správní soud uznává, že na území Nigérie probíhaly a probíhají některé místní a regionální konflikty. Není však důvodu se domnívat, že by se stěžovatelka v případě návratu do vlasti dostala do odlišného (horšího) postavení než ostatní obyvatelstvo. Federální vláda se snaží o konsolidaci poměrů, i když to s ohledem na dobu, po kterou nestabilní situace v jednotlivých částech této země panovala, není rozhodně jednoduché (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 8. 2013, č. j. 4 Azs 35/2012 - 68). Stěžovatelka nepředložila žádný důkaz, na základě kterého by bylo možné se reálně domnívat, že by jí v případě návratu do vlasti hrozilo nebezpečí mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení či trestu. Nehrozí jí ani vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, jelikož se Nigérie nenachází ve válečném stavu a na celém území této země neprobíhá vnitřní ozbrojený konflikt (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68). Lokální problémy v podobě zhoršení bezpečnostní situace z důvodu bojů mezi nigerijskou armádou a příslušníky islamistické sekty Boko Haram, nadto izolované v severovýchodní části Nigérie, jsou tedy řešitelné vnitřním přesídlením.

[19] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na stížní námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

[20] Proto Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatelky nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

[21] Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. března 2016

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu